

Paul Mijksenaar prijs
6/4/18 De Zwijger, 17.00 uur

Dag allemaal, goedemiddag.

Als Paul Mijksenaar mij uitnodigt om iets te zeggen, zeg ik per definitie ja.

Als het dan ook nog een prijs betreft die zo lean en mean is als zijn hoogsteigen award, zeg ik nog griffer ja.

Het circus hier rond prijzen weerspiegelt de Nederlandse hang naar toegankelijkheid en eerlijke kansen (heel nobel natuurlijk), maar ook de drang tot regie en verdedigbaarheid (wat het log en voorspelbaar kan maken).

Wat een verademing dan als één man een prijs instelt, zichzelf benoemt tot eenkoppige jury, en vervolgens komt met onverwachte, goed beargumenteerde keuzes waarachter een wereld schuilt aan kennis en scherpe observaties. Dat gaat u zo ondervinden.

Een paar dingen wil ik graag zeggen: over prijzen, designprijzen, de openbare ruimte en de BNO.

Prijzen zijn er om iemand die heel goed of bijzonder is te eren, en om in het verlengde daarvan bewustzijn en publieke aandacht te genereren. Glorie zónder klaterend applaus en resonantie is te vluchtig, te mager, te kaal. Elke prijs moet dus doorklinken tot ver buiten de kring van fans en gelovigen!

Designprijzen zijn van belang om de aandacht te vestigen op bijzondere objecten, projecten en diensten die vallen onder de noemers ontwerp en/of vormgeving. De opties zijn in principe eindeloos en grenzeloos. De betekenis van het designvak voor de samenleving is navenant. Waarbij gezegd moet dat ontwerpen veel verder gaat dan alleen de buitenkant, één van de meest hardnekkige misverstanden over design. Dat verzucht ook Jeroen van Erp in de binnenkort verschijnende publicatie 'Think like a designer, don't act like one'. En, ik zeg het er nog maar even bij omdat hier in de zaal niet alleen ontwerpers zitten: iedereen die overweegt om met ontwerpers in zee te gaan moet weten dat dat niet alleen leuk maar ook heel lonend is. Bedrijven en organisaties die design inweven in hun strategie presteren aanzienlijk beter.

Als dat ergens wel dankbaar is, is het in de openbare ruimte. Elk mens daar heeft plezier van doordachte, functionele vormgeving, en iedereen is er volgens mij - bewust of onbewust - gevoelig voor als daarnaast is geïnvesteerd in karakter en in schoonheid.

Ooit was ik tien jaar lang nauw betrokken bij de beeldende kunst in de openbare ruimte van de stad Utrecht. De projecten konden allerlei gedaanten aannemen, voorbij het klassieke beeld op een sokkel. Vaak dacht ik: konden we eerst maar eens flink opruimen. Nooit ben ik de kunstenaar vergeten die afzag van een opdracht: hij vond het beter als er geen kunst kwam in plaats van wel, en hij had gelijk. Veel van onze straten, pleinen en gebouwen gaan immers gebukt onder het tekort van het teveel, onder krapte, drukte en verrommeling. Zelden is sprake van goed samenspel tussen alle betrokkenen: stedenbouwkundigen, architecten, ruimtelijk ontwerpers, groenontwerpers, lichtontwerpers, productontwerpers en, niet op de laatste plaats, gebruikers. Ik geef toe, geen sinecure.

Mijn hart gaat dus open van zoiets als de Puccinimethode, waarin wordt gestreefd naar een integrale, kwalitatieve aanpak. Dat getuigt van visie, langetermijndenken en geduld, iets wat in een gemeente logisch zou lijken maar vaak moeilijk is te realiseren.

Tot slot. Stel je een wereld voor waarin geldt: design first! Idealiter is dat een levendige, verrassende, duurzame en mooie wereld. Designers nemen niets voor vanzelfsprekend, zijn goed in nieuwe combinaties, tillen steeds zwaarder aan een bewuste omgang met grondstoffen en weten hoe belangrijk het is dat iets er goed uit ziet. Ontwerpers zijn vakmensen en teamspelers, kunnen schatbewaarders en toekomstbouwers zijn.

Voor zover u de BNO niet kent, onze beroepsorganisatie verenigt en vertegenwoordigt die mensen: ontwerpers in alle disciplines, soorten en maten. We doen er alles aan om het klimaat waarin ze kunnen presteren te bouwen en te borgen. We vertellen over hoe het wel en niet werkt. We laten zien wat voor fantastische resultaten een goed ontwerpklimaat tot gevolg kan hebben. En ook opdrachtgevers kunnen bij ons terecht: om zich te oriënteren op ontwerpers en bureaus, om raad te krijgen over goed opdrachtgeverschap etc.

Ook wij reiken op gezette tijden prijzen uit. De BNO was founding father van de Dutch Design Awards, al een eind geleden overgenomen door Eindhoven. We hebben we de BNO Packaging Talent Award en de BNO Infographics Jaarprijs ingesteld, om de aandacht te vestigen op minder gekende disciplines.

De meest prestigieuze is de BNO Piet Zwart Prijs, in de loop van de tijd aan de grootste iconen van het ontwerpvak uitgereikt. Ook Paul Mijksenaar ontving die prijs, twee jaar geleden, waarmee we hem eerden als een excellent ontwerper op het gebied van wayfinding, en als een ontwerper die zich permanent inspant om het gedachtengoed rondom zijn vak te verspreiden.

Zoals vandaag, met zijn eigen prijs.
Ik kijk uit naar wat nu komt en ik dank u wel!

